

2. Вебер А. Б. Глобализация и устойчивое развитие: проблемное поле и возможные сценарии. *Клуб ученых «Глобальный мир»*. М.: ИД «НОВЫЙ ВЕК», 2002. С. 107-149.
3. Устав Организации Объединенных Наций и Статут Международного Суда от 26.06.1945 г. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010 (дата звернення 24.09.2019).
4. Доповідь Всесвітньої комісії з питань довкілля та розвитку «Наше спільне майбутнє». URL: <https://www.un.org/ru/ga/pdf/brundtland.pdf> (дата звернення 24.09.2019).

НІКОЛЕНКО Т.І.,

к.е.н., доцент

Маріупольський державний університет (Україна)

РОЛЬ ТНК У СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Інвестиційна діяльність визначає основу благополучного розвитку світової економіки, а також сприяє визначенню перспектив для проведення модернізації і диверсифікації економіки різних країн світу. В даний час ТНК сприяють формуванню новому інвестиційному режиму, який в свою чергу впливає на ступінь стійкого розвитку країн, зростаючи роль у науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробках, виробництві на їх основі технічно більш досконалих продуктів, по зовнішньоторгових операціях, організації і навчанні робочої сили. В результаті це призвело до того, що останнім часом компанії стали активно інтегрувати в систему транснаціональних відносин, в рамках яких найважливіша роль належить ТНК.

Треба зазначити, що ПІ є основою панування ТНК у світовій економіці. Щоб зрозуміти які зміни спостерігаються в останній час у інвестиційній діяльності ТНК, необхідно провести аналіз та спрогнозувати потоки глобальних прямих іноземних інвестицій. Так, за даними Конференції ООН із торгівлі і розвитку у доповіді про світові інвестиції зазначено, що у 2017 році приплив глобальних ПІ скоротився на 23%, та склав 1,49 трлн. дол. США, в той час як у 2016 р. приплив становив 1,92 трлн дол. США. Дана тенденція, що суперечить динаміці інших макроекономічних показників, таких як ВВП та об'єм торгівлі, які у 2017 р. суттєво зросли. Слід зазначити, що падіння припливу глобальних ПІ у світовій економіці частково пов'язано із скороченням чистого вартісного об'єму транскордонних злиттів протягом 2017 року на 22%. Об'єм заявлених інвестицій у нові проекти, що є одним з ключових показників майбутніх тенденцій – також знизився на 14% та становив 720 млрд долл. США [1].

Дослідження показало, що з 2000-2007 рр. спостерігається стрімке зростання глобальних ПІ в цілому та за групами країн окремо. В період 2007-2008рр. можна помітити різкий спад, що пояснюється глобальною фінансовою кризою 2008р., але вже з 2009р. відбувається помірне відновлення, та зростання глобальних потоків ПІ аж до 2016р. після якого потоки ПІ скоротилися на 10-15%, що відображає нестабільність світової економіки, невідповідність сукупного попиту, непослідовність політики щодо припинення податкових інверсій угод і різкий спад прибутку у ТНК. Слід зазначити, що на 2020 рік прогнозується зростання потоків ПІ, і вони, згідно з оцінками, наблизяться до рівня 3,7 трлн. дол. [2]

Найбільшими імпортерами ПІ в світовій економіці є США, Великобританія і Китай, найбільшими експортерами – США, Великобританія і Люксембург. Група розвинутих країн є чистим експортером капіталу у вигляді ПІ, тобто обсяги експорту ПІ перевищують обсяги імпорту. 2/3 світового обсягу ПІ становлять інвестиції в акціонерний капітал, при цьому реінвестування прибутків відіграє основну роль в країнах, що розвиваються. Аналіз імпорту ПІ за регіонами та окремими країнами свідчить про динамічне зростання потоків ПІ до останньої групи країн, що пояснюється зростанням конкуренції у багатьох галузях і прагненням компаній мінімізувати витрати виробництва, а також активізацією транскордонних злиттів і поглинань.

Збільшуючи свою експансію, ТНК активно використовують такі специфічні форми освоєння світового ринку, як ліцензування, франчайзинг, надання технічних і маркетингових послуг та ін. ТНК і ТНБ активно проявляють себе не тільки в економіці, але і в фінансово-інвестиційній, науково-технічній, військовій, технологічній, економічній сфері і навіть в політиці.

Щоб зрозуміти, чому одні країни є привабливими для інвестування ТНК, а інші так і залишаються у стороні, на підставі вище зазначеного, ми розробили класифікацію країн світу за рівнем інвестиційної привабливості. Для цього були проаналізовані всі країни, за обсягами наявних ПІ у 2017р., що дозволило поділити їх на 4 групи за критерієм інвестиційної привабливості: «Країни з низькою інвестиційною привабливістю» (102 країни серед яких Афганістан, Таджикистан, Непал, Республіка Молдова, Ісландія та ін.), «Країни з середньою інвестиційною привабливістю» (78 країн серед яких Грузія, Білорусь, Китай, Україна, Польща та ін.), «Країни з інвестиційною привабливістю вище середнього» (17 країн серед яких Швеція, Італія, РФ, Франція, Німеччина та ін.) та «Країни з високою інвестиційною привабливістю» (5 країн це Сінгапур, Китай, Англія, Гонконг SAR, США).

Слід зазначити, що до категорії країн з низькою інвестиційною привабливістю входять більше 50% країн світу (табл. 1). В даній групі спостерігаються найменші обсяги ПІ, які не перевищують 100 млн. дол. Найбільша концентрація ПІ у Сполучених Штатах Америки, - 7,8 трлн.дол. Висока інвестиційна привабливість та потенціал також є у Китаю та Сінгапуру.

Результати групування країн світу за інвестиційною привабливістю

Назва групи	Кількість країн	Обсяг ПІІ, млн. дол. США		Питома вага групи в кількості країн, %	Питома вага групи в обсягах ПІІ світу, %
		Сумарний	Ср. знач		
Країни з низькою інвестиційною привабливістю	102	471669,19	4624,21	50,5	1,45
Країни з середньою інвестиційною привабливістю	78	6460117,92	82822,02	38,6	19,82
Країни з інвестиційною привабливістю вище середнього	17	11554285,3	67966,84	8,42	35,44
Країни з високою інвестиційною привабливістю	5	14115406,39	2823081,28	2,48	43,29

Аналіз ряду даних накопичених ПІІ за 2017 р. дозволив нам виявити конвергенцію економік різних країн у чотирьох групах, за допомогою коефіцієнтів варіації, диференціації та децильної диференціації. Так само слід було врахувати асиметричність даних країн

Асиметричність – відхилення показника, що відрізняється від більшості. Як видно, серед груп низької та середньої інвестиційної привабливості, в яку входять 102 і 78 країн, асиметричність становить 1. Якщо показник вище 0,5 - це свідчить про високий ступінь асиметрії розвитку даних груп країн. В країнах з інвестиційною привабливістю вище середнього показник асиметричності дорівнює 0,2. В цій групі обсяги ПІІ приблизно однакові. В країнах з високою інвестиційною привабливістю цей показник дорівнює 2,1, це свідчить про те, що межа асиметрії вище у 3 рази. Тому що найбільша концентрація ПІІ у цій групі припадає на США, наявні ПІІ в якій у 3 рази більше ніж у Китаю, а саме Гонконгу, який посідає 2 місце в рейтингу інвестиційної привабливості країн світу.

Коефіцієнт варіації характеризує мінливість, наявність деяких відмінностей. Вважається, якщо коефіцієнт варіації перевищує 33%, то це свідчить про неоднорідність і необхідність виключення найбільших і найменших значень. Так, у країн з низькою, середньою та високою інвестиційною привабливістю коефіцієнт варіації становив більше 85%. В даних групах наявність ПІІ дуже мінлива, як і розвиток цих країн. Але в групі з середньою інвестиційною привабливістю, коефіцієнт варіації становив 37%, тому конвергенція країн цієї групи ближче. Отже, країни третьої групи приблизно рівні. У розрахунках коефіцієнта диференціації і децильної диференціації спостерігається така ж тенденція.

Отримані дані свідчать про диспропорційність між країнами з низькою, середньою та високою інвестиційною привабливістю. Часткова конвергенція економік за наявністю ПІІ спостерігається в країнах, де інвестиційна привабливість вище середнього, однак занадто великий розкид мінімального і максимального значення. Якщо подивитися, які саме країни входять до кожної з цих груп, та розглянути соціально-економічні та політичні аспекти в даних країнах, можна зрозуміти, чому саме одні не привабливі для інвесторів, а інші є привабливими. Основними причинами, які перешкоджають розвитку і залученню нових інвесторів, є інфляційні процеси, низька ліквідність капіталовкладень, корупція, недосконала законодавча система та інші проблеми, які простежуються в даних країнах.

Таким чином, враховуючи все вищевказане, слід зазначити, що в останні десятиріччя на міжнародні економічні відносини великий вплив оказує стрімке зростання кількості транснаціональних корпорацій та масштабів їхніх операцій. Також, на сучасному етапі розвитку світового господарства, інтенсифікація процесів інтернаціоналізації, призводить до збільшення обсягів глобальних ПІІ. В наслідок чого спостерігається диспропорційність між країнами з низькою, середньою та високою інвестиційною привабливістю, тому діяльність транснаціональних корпорацій є важливою для економіки будь-якої країни, адже, вони в основному позитивно впливають на економіки приймаючих країн, а саме прискорюється науково-технічний прогрес, залучаються ПІІ, відкривається доступ до фінансових ресурсів ТНК, прискорюється інтеграція до світових економічних процесів, забезпечуються доступ до зовнішніх ринків.

Список використаних джерел:

1. Моторнюк У.І. Транснаціоналізація як фактор розвитку світової економіки / У.І. Моторнюк, М.І.Теребух, Н.Р. Стасюк // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2018/105.pdf
2. Павлюк Т.С. Аналіз розвитку світових ТНК: досвід для України / Т.С.Павлюк, М.В. Діденко // Економіка і суспільство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/journal/15_ukr/8.pdf
3. World Investment Report 2018 Investment and new industrial policies [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2018_overview_en.pdf
4. 200 найбільших компаній // Сайт Forbes Україна. [Електронні дані]. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/ratings/3>

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
ПОЗНАНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ТБІЛІСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНЕ ДЖАВАХІШВІЛІ (ГРУЗІЯ)
КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Б.П. ХАЗДЕУ
(РЕСПУБЛІКА МОЛДОВА)
КОМРАТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА МОЛДОВА)
ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ ІМЕНІ Д.А. ЦЕНОВА, м. СВІШТОФ (БОЛГАРІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ З ПИТАНЬ ЕКОНОМІКИ МАРІУПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ВІДДІЛЕННЯ У м. МАРІУПОЛЬ ДОНЕЦЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ КРАЇН У СВІТОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ПРОСТІР

МАТЕРІАЛИ

VI Міжнародної науково-практичної конференції

22 листопада 2019 р.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою економіко-
правового факультету
Маріупольського державного
університету
(протокол № 5 від 20.11.2019 р.)*

Маріуполь, 2019

УДК 339.922 (063)

ББК 65.54я431

Особливості інтеграції країн в світовий економічний та політико-правовий простір: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, 22 листопада 2019 р.— Укл.: Марена Т.В., Беззубченко О.А., Мітюшкіна Х.С., Захарова О.В., Ніколенко Т.І., Балабанова Н.В., Омельченко Г.П. За заг. редакцією д.е.н., проф. Булатової О.В., д.е.н., проф. Чентукова Ю.І. — Маріуполь: МДУ, 2019. — 153 с.

Конференція присвячена проблемам активізації процесу інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір. В роботі конференції приймають участь науковці, викладачі, фахівці-практики, аспіранти, студенти.

Основні напрями роботи конференції:

- Розвиток інтеграційних процесів в умовах глобального середовища: політико-правовий аспект;
- Розвиток міжрегіональної взаємодії та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних пріоритетів;
- Особливості розвитку зовнішньоекономічних та політичних відносин країн в умовах глобалізації;
- Розвиток міжнародних фінансово-кредитних та валютних відносин в умовах глобалізації та участь країн на світовому фінансовому ринку;
- Інноваційно-інвестиційна діяльність країн у світових координатах розвитку;
- Проблеми міжгалузевої співпраці в умовах глобалізації;
- Забезпечення конкурентоспроможності галузей та регіонів національної економіки;
- Проблеми забезпечення сталого розвитку країн в контексті сучасних світових процесів.

Організаційний комітет конференції ставить перед собою такі задачі:

1. обмін практичними і теоретичними напрацюваннями учасників конференції у сфері вивчення особливостей інтеграції країн у систему світогосподарських зв'язків;
2. розробка напрямів розвитку міжнародних економічних відносин країн світу.

© Автори текстів, 2019 р.
© МДУ, 2019 р.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ

РОЗВИТОК ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА: ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Беззубченко В.О.	Аналіз процесів інтернаціоналізації вищої освіти.....	4
Богатирьов Д.Ф.	Теоретичні основи та фактори міжнародної економічної інтеграції.....	5
Булатова О.В., Зайковський О.С.	Сучасні тенденції розвитку інтернаціоналізації вищої освіти.....	7
Дресвяннікова В.Д.	Деякі питання щодо визначення сутності поняття «інтеграція».....	8
Івакіна В.А.	Основні напрямки діяльності економічної і соціальної ради ООН (ЕКОСОП).....	10
Карпінський Б.А., Гасюк Р.В.	Управлінська доктрина програмно-цільового забезпечення інтеграції соціально-економічного потенціалу прикордонних територій на засадах державотворчого патріотизму нації.....	11
Макогон Ю.В., Махно Т.М.	70 років непростого шляху інтеграції Китаю у глобальний світовий простір.....	14

СЕКЦІЯ

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН КРАЇН В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Балабанова Н.В.	Особливості здійснення політики протекціонізму у сучасному світі.....	16
Беззубченко Ю.Я.	Вплив глобалізації на розвиток світогосподарських відносин.....	18
Галюк Т.С.	Україна на світовому ринку товарів.....	20
Gogitidze E.	Development tendencies of the trade relations between Georgia and Turkey.....	22
Гулько К.В.	Перспективи розвитку світової економіки.....	23
Дмитренко О.В.	Участь України у міжнародних міграційних процесах.....	25
Єрґакова В.В.	Особливості розвитку економіки Швейцарії в умовах глобалізації.....	28
Канна Д.О.	Розвиток України в умовах глобалізації.....	29
Карґаполова А.Р.	Особливості розвитку зовнішньоекономічних відносин США в умовах глобалізації.....	31
Карпенко О.І., Федоров Е.В.	Вплив процесів глобалізації на тінізацію економіки.....	32
Ларіна Д.Є.	Особливості впливу торговельної війни на світовий економічний розвиток з огляду американо-китайських протиріч.....	33
Непокрита В.І.	Особливості розвитку зовнішньоекономічних відносин Японії в умовах глобалізації.....	35
Пустова В.А.	Зовнішньоекономічна діяльність України в умовах глобалізації.....	38
Putkaradze R.	The EU Candidate Countries and Georgia.....	40
Стребкова Є.К.	Специфіка економічного розвитку північної Кореї та процеси глобалізації світової спільноти.....	41
Samadashvili A.	Free trade agreement between Georgia and the European union in terms of integration process.....	43
Тимофіїв Д.О.	Сутність та причини міжнародної міграції трудових ресурсів.....	45
Тряскіна К.Е.	Економічна складова угоди про асоціацію між Україною та ЄС.....	47
Усова В.В.	Особливості формування та стан платіжного балансу України.....	49

СЕКЦІЯ

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ТА ВАЛЮТНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА УЧАСТЬ КРАЇН НА СВІТОВОМУ ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Василенко А.А.	Валютний пакт між США та Китаєм як форма трансконтинентального валютного регулювання.....	51
Марена Т.В.	Transformation of the subject structure of world capital exports and imports.....	53
Surmanidze N.D.	Georgian financial market – a surmounted or insurmountable “institutional trap” ?!.....	54
Перонко А.М.	Удосконалення науково-методичних підходів до оцінки боргової безпеки України....	56
Полуєтков Р.В.	Сучасні особливості розвитку світового фондового ринку.....	57
Пшеґоцька Т.А.	Функціонування фондового ринку України та його особливості.....	60

Хмелевська Є.Р	Порівняльна характеристика підприємств ПУМБ та ПАТ КБ «Приватбанк».....	62
Шабельник Т.В., Шабельник М.М.	Напрями розвитку регулювання структури грошової маси в Україні.....	64

СЕКЦІЯ

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КРАЇН У СВІТОВИХ КООРДИНАТАХ РОЗВИТКУ

Беззубченко О.А., Ликова Г.Є.	Інвестиційна діяльність транснаціональних корпорацій.....	67
Божко В.О.	Формування інноваційних пріоритетів розвитку світової економіки.....	68
Буковська М.Є.	Транснаціональний бізнес в умовах цифрової економіки.....	70
Гнідіна В.С.	Розвиток національної інноваційної системи України в контексті забезпечення економічної безпеки.....	72
Голубчикова Д.Р.	Аналіз сучасних світових тенденцій міжнародного інвестування.....	74
Кривонос О.М.	Еволюція розвитку транснаціональних корпорацій.....	75
Лавчі О.О.	Особливості інвестиційного співробітництва України з європейським союзом.....	77
Ле Хонг Чау Лонг	Роль та сучасний стан іноземних інвестицій в економіці України.....	79
Сагірова Г.С.	Оцінка галузевих зрушень у інвестиційному розвитку України.....	81
Склярова Т.С.	Місце України на світовому ринку інноваційних технологій.....	83
Шабада Ю.Е.	Особливості інноваційного розвитку світової економіки.....	85

СЕКЦІЯ

ПРОБЛЕМИ МІЖГАЛУЗЕВОЇ СПІВПРАЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Атаманчук З.А.	Міжнародний туризм як каталізатор економічного розвитку.....	89
Воробйов О.Ю.	Проблеми міжгалузевої співпраці в умовах глобалізації.....	91
Григор'єва І.В.	Особливості розвитку машинобудування в умовах глобалізації.....	93
Гурко А.С.	Роль хімічної промисловості в світовій економіці в умовах глобалізації.....	95
Донда А.А.	Розвиток морського транспорту під впливом глобалізаційних процесів.....	97
Коломієць Б.Р.	Вплив глобалізації на розвиток сільського господарства.....	98
Lomidze N.	Franchise in Georgia.....	99
Олішевкіна Л.В.	Тенденції розвитку машинобудування України.....	100
Пор'яз Т.Є.	Світовий ринок сільськогосподарської продукції: сутність та структура.....	101
Рула І.В.	Участь України на світовому ринку туристичних послуг.....	103

СЕКЦІЯ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГАЛУЗЕЙ ТА РЕГІОНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Афанасьєва Н.С.	Книгоиздательство и книгораспространение: проблемы и перспективы отраслей...	105
Бабенко В.В.	Залежність економічного зростання від кваліфікації майбутніх спеціалістів.....	107
Бородай А.Е.	Вплив соціальних факторів на ефективність виробництва.....	109
Гозієв А.О., Рубцов В.В.	Оцінка конкурентних відносин у телекомунікаційній галузі.....	110
Дмитренко О.В.	Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні.....	112
Іванова І.М.	Аналіз конкурентоспроможності національної економіки України.....	114
Кислова Л.А.	Стратегія як ключова компонента стратегічного управління.....	116
Отченашенко І.А.	Оцінка рівня зовнішньоторговельної складової економічної безпеки країн.....	118
Shaburishvili SH.T., Udesiani KH.G.	Quantitative and qualitative parameters of small and medium business in Georgia.....	120
Хачко М.Г.	Теоретичні аспекти формування демографічної безпеки країни.....	121
Чентуков Ю.І., Марена Т.В.	Higher education internationalization impact on university competitiveness.....	123
Шатов М.В.	Конкурентоспроможність українських компаній в умовах транснаціоналізації.....	124
Юшина Г.В.	Промисловий потенціал України.....	126

**СЕКЦІЯ
ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇН В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ СВІТОВИХ
ПРОЦЕСІВ**

Ашимова Т.С., Біатова А.А.	Проблема забезпечення сталого розвитку в умовах глобалізації.....	128
Ашимова Т.С., Конопльова В.О.	Екологізація економіки України в умовах сталого розвитку.....	129
Біатова А.А., Конопльова В.О.	Стратегія сталого еколого-соціально-економічного розвитку.....	131
Бойко К.С.	Економічна та екологічна доцільність відмови від пластикових пакетів та впровадження сортування побутових відходів у місті Маріуполі.....	133
Захарова О.В.	Сталий розвиток міст в системі економічної безпеки України в умовах нестабільності.....	134
Іванова В.В., Грицик В.В.	Значення та можливості зеленої енергетики у вирішенні екологічних проблем людства.....	136
Іванова В.В., Овчеренко О.С.	Роль енергозбереження в забезпеченні сталого розвитку.....	137
Карпінський Б.А., Шевців А.Б.	Стратегіологія сталого розвитку економіки в умовах децентралізації з позиції кількісної доміанти державотворчого патріотизму нації.....	140
Мітюшкіна Х.С.	Туризм в умовах сталого розвитку.....	142
Пастернак О.М., Лазаренко Д.Т.	Забезпечення сталого розвитку в контексті кліматичних змін.....	143
Черніченко Г.О., Беспалов С.І.	Деякі питання формування ідеї сталого розвитку.....	145
Ніколенко Т.І.	Роль тнк у сучасних міжнародних інвестиційних процесах.....	147
Мацука В.М.	Стратегічні напрями розвитку міжнародного туризму в Україні.....	149